

KOMENTARI
na primjedbe pristigle na nacrt
Pravilnika o pretplatničkim elektronskim komunikacionim instalacijama
u stambenim i poslovnim objektima

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je pripremila nacrt Pravilnika o pretplatničkim elektronskim komunikacionim instalacijama u stambenim i poslovnim objektima povodom čega je organizovan drugi krug javnog konsultativnog procesa u preiodu 29. 07. 2009. godine, koji je trajao do 15.09. 2009. godine. Pravilnik u formi nacra, pojedinačne primjedbe pristigle u prvom krugu konsultacija, kao i odgovori Agencije na primjedbe pristigle u prvom krugu su bili dostupni u PDF formatu na web adresi <http://www.ekip.me/konsultacije/>. O otvaranju procesa konsultacija pismeno su obavješteni Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija, Ministarstvo za ekonomski razvoj, Elektrotehnički fakultet, Univerzitet Crne Gore, Inženjerska komora Crne Gore, Crnogorski Telekom a.d., ProMonte d.o.o., T-Mobile d.o.o., MTEL d.o.o., PTT Inženjering d.o.o., BBM do.o., Montenegro Kabl d.o.o, Elta Mont d.o.o.

Na predloženi nacrt Pravilnika primjedbe su dostavili Ministarstvo uređenja prostora i zaštite životne sredine, MTEL d.o.o. i Crnogorski Telekom a.d..

Nakon razmatranja dostavljenih primjedbi, Agencija je organizovala sastanak sa predstavnicima operatora koji su dostavili primjedbe na nacrt pravilnika, tj. Crnogorskim Telekomom i MTELOm, 06.10.2009. godine, na kojem su dodatno razmotrene dostavljene primjdbje. Takođe, dogovoreno je da operatori dostave nove predloge u vezi nacra Pravilnika do 16.10.2009. godine.

Agencija u priloženom tekstu daje svoje odgovore i komentare na opšte i pojedinačne primjedbe pristigle na predloženi tekst nacra Pravilnika.

Pored toga, svi pristigli komentari i predlozi će biti integralno objavljeni na internet stranici Agencije.

Opšte primjedbe i komentari:

Podnosilac primjedbe/komentara	Sadržaj primjedbe/komentara	Mišljenje Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
Crnogorski Telekom a.d.	<p>Crnogorski Telekom je izrazio očekivanje da ostane privredni subjekt koji daje saglasnost na projekte izgradnje novih i rekonstrukcije postojećih instalacija, daje konačnu procjenu o tome da li se određena radio i telekomunikaciona terminalna oprema može priključiti na našu mrežu ili ne, te propisuje uslove samog priključivanja.</p> <p>Takođe, Crnogorski Telekom smatra da se pri uobličavanju konačne verzije Pravilnika obezbijedi uskladjivanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju koju izdaje Agencija sa urbanističko – tehničkim uslovima koje izdaje nadležno Ministarstvo ili organ lokalne uprave, kako bi se izbjegla neželjena preklapanja.</p>	<p>U skladu sa odredbama pravilnika, Crnogorski Telekom može biti jedan od subjekata koji po ovlaštenju Agencije izdaje saglasnosti na projektnu dokumentaciju.</p> <p>Crnogorski Telekom ne može davati procjenu o tome da li se određena radio i telekomunikaciona terminalna oprema može priključiti na njegovu mrežu, jer je to suprotno odredbama člana 85 Zakona o elektronskim komunikacijama.</p> <p>Agencija će u okviru svojih nadležnosti obezbijediti primjenu odredaba ovog pravilnika, a samim tim će biti izbjegnuto bilo kakvo preklapanje sa procedurama definisanim propisima o planiranju prostora i izgradnji objekata.</p>
MTEL d.o.o.	<p>MTEL smatra da Pravilnik (tj. standardi koje navodi) ne prepozna je bežične mreže za pristup na fiksnoj lokaciji (Npr. WiMAX), kao ni hibridne pristupne mreže koje koriste radio linkove (MMDS). Takođe, MTEL smatra da pravilnik zanemaruje mreže sljedeće generacije, čime se dovodi u pitanje ostavarivanje ciljeva pravilnika, kako po pitanju razvoja usluga, tako i po pitanju ravnopravnog tretmana operatora koji pružaju takve usluge.</p> <p>MTEL je dao svoj predlog članova kojima bi se Pravilnik dopunio.</p> <p>Takođe, Mtel je dao i predlog preporuka za realizaciju telekomunikacionih instalacija u stambenim objektima.</p>	<p>Predmet pravilnika nijesu različite tehnologije pristupnih mreža koje koriste operatori. Iz tog razloga, Agencija smatra da će se primjenom standarda navedenih u pravilniku, a imajući u vidu ciljeve pravilnika, obezbijediti slogodan pristup korisnika svim operatorima bez obzira koju tehnologiju za pristup primjenjuju. Naime, kao što je i navedeno u Preporukama za realizaciju telekomunikacionih instalacija u stambenim objektima, koje je dostavio MTEL, realizacija MTELOvih servisa fiksne telefonije i pristupa Internetu je zasnovana na EN 50173/50174 standarima, a koji su i navedeni u ovom Pravilniku. To znači da će se primjenom odredaba pravilnika u potpunosti ispuniti svi njegovi ciljevi, kako po pitanju razvoja usluga, tako i po pitanju ravnopravnog tretmana operatora koji pružaju usluge.</p> <p>Agencija je dio predloga novih članova ugradila u konačnu verziju pravilnika, dok će drugi dio biti razmotren prilikom rada na dokumentu koji će bliže urediti ovo pitanje.</p> <p>Predlog preporuka za realizaciju telekomunikacionih instalacija u stambenim objektima će se uzeti u razmatranje prilikom izrade dokumenta koji će bliže urediti ovo pitanje.</p>

Pojedinačne primjedbe i komentari:

Članovi Pravilnika	Crnogorski Telekom	MTEL	Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
Član 5	<p>Predlaže se dodavanje novog stava koji glasi: „Pomoćne prostorije, koncentracioni i razvodni ormari, instalacione cijevi i kanali u objektima, treba da su tako organizovani i izvedeni, da omogućavaju istovremeni pristup objektu više operatera.“</p>		<p>Prihvata se sugestija Crnogorskog Telekomu i vrši preformulacija predloga stava koji je predložen. U skladu sa predlogom, novih članova, koji je dostavio MTEL vrši se dopuna postojećeg člana.</p>
Član 6	<p>Predlaže se preformulacija alineja 1 i 2 stava 1, tako da glase: „- Povezivanje na javnu elektronsku komunikacionu mrežu. - Povezivanje na javnu elektronsku komunikacionu mrežu za distribuciju audiovizuelnih sadržaja i drugih usluga“</p>	<p>U cilju ispunjavanja ovih ciljeva, Pravilnik treba formulisati tako da prepoznae postojanje više operatora koje daju istu vrstu usluge (npr. Pristup fiksnoj telefonskoj mreži) , te da omogućava da se projektant /investitor mogu može opredijeliti da ostvari priključak na mrežu jednog od takvih operatora (npr. Operatora fiksne žične PM), ali obavezno ostavljajući tehničku mogućnost , da se u slučaju izbora korisnika, jednostavno obavi priključak i na mrežu bilo kojeg drugog operatora (npr operator pristupa telefonskoj mreži putem KDS-a ili WiMAX-a) U ovom smislu, predlažemo sledeću preformulaciju Čl 6 Pravilnika : Čl 6 <i>Investitor stambenog ili poslovnog objekta prilikom izgradnje novih instalacija i rekonstrukcije postojećih instalacija mora obavezno izgraditi sljedeće nezavisne instalacije, koje će omogućiti:</i> - <i>Povezivanje na sve javne telefonske mreže, bez obzira na način pristupa mreži .</i> - <i>Povezivanje na sve javne elektronske komunikacione mreže za distribuciju audiovizuelnih sadržaja i drugih usluga. bez obzira na način pristupa mreži</i> - <i>Prijem i distribuciju terestickih (VHF band-ovi I II i</i></p>	<p>Prihvataju se sugestije Crnogorskog Telekomu i MTELa i vrši se preformulacija člana 6, tako da član glasi: „Investitor stambenog ili poslovnog objekta prilikom izgradnje novih instalacija i rekonstrukcije postojećih instalacija mora obavezno izgraditi sljedeće nezavisne instalacije, koje će omogućiti: - Povezivanje na javne elektronske komunikacione mreže za pružanje javno dostupnih telefonskih usluga i drugih usluga, bez obzira na način pristupa mreži. - Povezivanje javne elektronske komunikacione mreže za distribuciju audiovizuelnih sadržaja i drugih usluga, bez obzira na način pristupa mreži. - Prijem i distribuciju terestickih (VHF band-ovi I II i III i UHF band-ovi IV i V) i satelitskih radio i televizijskih signala preko zajedničkog antenskog sistema.</p> <p>Investitor iz stava 1 ovog pravilnika je obavezan da izgradi odgovarajuće priključke na javne elektronske komunikacione mreže u skladu sa</p>

		<p>III i UHF band-ovi IV i V) i satelitskih radio i televizijskih signala preko zajednickog antenskog sistema.</p> <p>Investitor iz stava 1 ovog pravilnika je obavezan da izgradi odgovarajuće priključke na mrežu operatora predviđenu Projektom, u skladu sa posebnim propisom</p>	posebnim propisom.“
Član 7	<p>Predlaže se nova formulacija stava 2 ovog člana tako da glasi: „Agencija je obavezna da sačini uputstvo o projektovanju, građenju i eksploataciji elektronskih komunikacionih instalacija u skladu sa stavom 1 ovog člana“.</p> <p>Komentar: Takodje koristimo priliku da saopštimo da član 7 stav 2, prema kojem „Agencija može, po potrebi, bliže propisati uslove izgradnje instalacija u objektima“ nije ispunio naša očekivanja da će isti biti propisani upravo ovim Pravilnikom. Pomenuti stav je, osim toga, i u suprotnosti sa članom 1 Pravilnika, u kojem se kaže da se „Ovim pravilnikom propisuju uslovi izgradnje i rekonstrukcije pretplatničkih elektronskih komunikacionih instalacija u stambenim i poslovnim objektima.“</p>	<p>Mišljenja smo da pravilnik, nezavisno od obavezujućih standarda, mora da projektantu/investitoru pruži jasne i sažete smjernice o načinu izgradnje objekta odnosno instalacije koji omogućava ostvarivanje ovih ciljeva, a pogotovo ako ostvarenje tih ciljeva nije u potpunosti obezbijeđeno obavezujućim standardima. U tom smislu, pravilnik bi morao da sadrži bar one odredbe koje bi govorele o prilagođenju krova za potrebe instalisanja antena, tehničkoj prostoriji za smještaj aktivne mrežne opreme, kapacitetima kablova I kablovske kanalizacije u određenim segmentima kućne instalacije, zavisno od broja planiranih stambenih jedinica/priključaka i slično.</p>	<p>Prihvataju se sugestije Crnogorskog Telekomu i MTELa i vrši se izmjena stava 2, tako da glasi: „Agencija će bliže propisati uslove izgradnje i eksploatacije elektronskih komunikacionih instalacija u skladu sa stavom 1 ovog člana.“</p>
Član 8	<p>Predlaže se nova formulacija za ovaj član, tako da glasi: „Odredbe ovog Pravilnika i propisi doneseni na osnovu ovog Pravilnika će biti sastavni dio urbanističko-tehničkih uslova za izradu tehničke dokumentacije koje izdaje organ uprave, odnosno organ lokalne uprave nadležan za izdavanje građevinske dozvole.“</p> <p>Provjera usklađenosti projekta sa urbanističko – tehničkim uslovima se vrši u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata.“</p> <p>Komentar: „Predlažemo brisanje člana 8.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Član 8 tematski ne pripada ovom pravilniku. • Član 8 nema smisla ako nije urađeno uputstvo-propisi iz člana 7 	<p>Saglasno izjavama koje prilažu uz tehničku dokumentaciju, Projektant i Revident su obavezni da primjenjuju važeći zakon odnosno tehničke propise i standarde (Čl 86, Čl 90 Zakona o izgradnji objekata). Nadalje, u Članu 93 Zakona o izgradnji objekata, i nadležni organ za izdavanje građevinske dozvole provjerava usklađenost tehničke dokumentacije sa zakonom, odnosno odgovarajućim pravilnicima. Uvjereni smo da bi kvalitetan pravilnik trebao da daje odgovornim licima jasne smjernice za ispunjenje ciljeva pravilnika, pa bi posebna saglasnost na usklađenost tehničke dokumentacije sa ovim pravilnikom predstavljala samo bespotrebno dodatno komplikovanje i poskupljenje procedure ispitivanja isaglašenosti tehničke dokumentacije</p>	<p>Ne prihvata se predlog Crnogorskog Telekomu, s obzirom na to da će Agencija obezbijediti usklađenost sa propisima koji se odnose na planiranje prostora i izgradnju objekata.</p> <p>Ne prihvata se predlog MTELa, s obzirom na činjenicu da je takvo tumačenje suprotno sa stavom Ministarstva zaštite životne sredine i uređenja prostora, koje nema primjedbi na predlog nacrtu pravilnika. Agencija vrši preformulaciju postojećeg člana, tako da glasi: „Usaglašenost sa odredbama ovog pravilnika će utvrđivati privredno društvo koje ovlasti Agencija, a koje ispunjava uslove za izradu tehničke dokumentacije</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Ovako kako je formulisan član 8 ne doprinosi smanjenju biznis barijera investitorima sobzirom da je Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata predviđena revizija glavnih projekata. • Ne obezbjeđuje telekomunikacionu saglasnost na dio pretplatničkih vodova na dijelu urbanističke parcele objekta, koji nije predmet obrade urbanističkih planova, a koji je važan sa aspekta priključenja objekta. Shodno stavu 3 člana 26 Zakona o Elektronskim komunikacijama: „Investitor objekta iz stava 1 ovog člana je obavezan da izgradi odgovarajuće priključke na javne elektronske komunikacione mreže“. • Postavlja se pitanje na koji će način Agencija obavezati Investitora , saglasno stavu 4 člana 26 Zakona o elektronskim komunikacijama da ispoštuje obavezu definisanu stavom 3 istog člana. Član 8 treba da bude(može da bude) tema nekog drugog pravilnika.“ 	<p>sa zakonom, odnosno izdavanje građevinske dozvole. Posebno je pitanje, ako Agencija istraje na navedenom rješenju, ko i pod kojim uslovima može da daje ovlašćenja na davanje saglasnosti na usklađenost dokumentacije.</p>	<p>shodno članu 83 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, izdavanjem saglasnosti na projektnu dokumentaciju.</p> <p>Agencija će izdati ovlašćenje za izdavanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju svim privrednim društvima koja ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana, a koja podnesu zahtjev Agenciji.</p> <p>Privredno društvo koje ima ovlašćenje iz predhodnog stava, će izdati saglasnost, ili će odbiti izdavanje saglasnosti u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana.</p> <p>Ovlašćenjem iz stava 1 ovog člana, koje objavljuje na svojoj internet stranici, Agencija će urediti sve uslove za izdavanje saglasnosti od strane privrednog društva.“</p>
--	--	--	--

Podgorica, 29.10.2009. godine